

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „infrastructură” al sistemului feroviar

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „infrastructură” al sistemului feroviar a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul de ordin a fost elaborat în conformitate cu pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 725/2024, care prevede că <i>până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, specificațiile tehnice de interoperabilitate se aprobă de organul central de specialitate în domeniul transportului feroviar conform Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</i>, aceeași hotărâre adoptă Regulamentul de interoperabilitate a sistemului feroviar, care stabilește că sistemul feroviar este format inclusiv din subsistemul „infrastructură”. Proiectul urmărește stabilirea specificației tehnice comune care să permită interoperabilitatea infrastructurii feroviare naționale cu ce internațională. Aceasta înseamnă asigurarea faptului că diferite părți ale rețelei feroviare pot funcționa împreună fără probleme. Elaborarea acestui proiect este prevăzută în acțiunea 46 din Planul de acțiuni al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale pentru anul 2025, aprobat prin Ordinul viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 2 din 14 ianuarie 2025 și în acțiunea 96 din Capitolul 14 „Politica de transport” din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023. Totodată, trebuie de menționat că proiectul transpune în legislația Republicii Moldova Regulamentul (UE) nr. 1299/2014 al Comisiei privind specificațiile tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul „infrastructură” al sistemului feroviar al Uniunii Europene. Acest regulament stabilește cerințele tehnice esențiale pentru asigurarea interoperabilității infrastructurii feroviare, contribuind astfel la integrarea treptată a sectorului feroviar național în spațiul feroviar unic european.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Moldova dispune de o rețea feroviară cu o lungime totală de 1 151 km de linii principale de cale ferată și 776 km de linii secundare/stații, rețeaua fiind formată din linii neelectrificate cu ecartament larg de 1 520 mm. Există câteva scurte secțiuni în

apropierea frontierei cu România, care sunt construite conform ecartamentului standard european de 1 435 mm sau cu ecartament încălecat, pentru a permite schimbul de boghiuri sau transbordarea între diferite ecartamente. Lipsa unui cadru normativ clar creează bariere în procesul de modernizare a sectorului feroviar și afectează perspectivele de integrare în rețeaua feroviară europeană, unde electrificarea reprezintă un standard esențial pentru eficiență energetică și sustenabilitate.

Actualmente, infrastructura este exploatată în temeiul unor norme naționale, preluate din cadrul legal utilizat de către statele membre ale CSI-lui moștenite din perioada sovietică.

Direcția prioritară 4.5. din Strategia de Mobilitate 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului 589/2024, stabilește modificarea cadrului legislativ pentru a facilita investițiile private în domeniul feroviar, cu accent deosebit pe infrastructură.

Infrastructura feroviară din Republica Moldova este învechită și prezintă un grad sporit de uzură, ceea ce determină costuri ridicate de operare și o competitivitate scăzută în raport cu alternativele rutiere și cu operatorii internaționali care utilizează tehnologii mai avansate.

Transpunerea acestui regulament și adoptarea unui cadru normativ la nivel național vor permite crearea unei infrastructuri feroviare compatibile cu standardele europene și vor facilita accesul la finanțare pentru proiectele de modernizare. Întreprinderile feroviare vor beneficia de un mediu de operare mai eficient și mai competitiv, administratorii infrastructurii vor avea un cadru clar pentru implementarea unor sisteme de electrificare conforme cu cerințele europene, iar investitorii vor avea siguranța necesară pentru a aloca resurse în dezvoltarea transportului feroviar.

În acest mod, având în vedere obligațiile asumate de către Republica Moldova, în calitate de stat candidat de aderare la Uniunea Europeană, un angajament fiind transpunerea legislației comunitare, argumentează separat necesitatea elaborării proiectului de Ordin cu privire la aprobarea Regulamentului privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la „siguranța în tunelurile feroviare” a sistemului feroviar.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de act normativ urmărește armonizarea specificațiilor tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul „infrastructură” al sistemului feroviar, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1299/2014 al Comisiei. Scopul principal este asigurarea compatibilității infrastructurii naționale cu rețeaua feroviară europeană, facilitând dezvoltarea și modernizarea transportului feroviar în Republica Moldova. El urmărește definirea unor specificații tehnice unitare pentru infrastructura feroviară, menite să garanteze interoperabilitatea rețelei europene într-un mod sigur, coerent și eficient din punct de vedere economic, prin asigurarea compatibilității între subsisteme și reducerea barierelor tehnice în circulația transfrontalieră.

Proiectul nu se extinde asupra infrastructurii existente decât în situațiile de modernizare sau reînnoire, când devin aplicabile prevederile corespunzătoare. Domeniul său de aplicare include rețelele convenționale și de mare viteză, dar și alte

părți ale sistemului feroviar, acoperind mai multe tipuri de ecartament utilizate la nivel internațional 1 435 mm, 1 520 mm, 1 524 mm, 1 600 mm și 1 668 mm, cu excepția ecartamentului metric. În esență, regulamentul fixează cadrul uniform pentru parametrii infrastructurii ce trebuie respectați în dezvoltarea, modernizarea sau reînnoirea liniilor feroviare, astfel încât să fie garantată interoperabilitatea cu infrastructura europeană.

Proiectul stabilește în mod detaliat specificațiile tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul „infrastructură” al rețelei feroviare. Aceste specificații reprezintă cerințe obligatorii, care au rolul de a garanta că infrastructura feroviară construită sau modernizată este compatibilă la nivel european și permite circulația fluentă și sigură a trenurilor între statele membre. Din perspectiva siguranței, se definesc condiții clare privind stabilitatea și rezistența infrastructurii la sarcini, durabilitatea elementelor de cale și reducerea riscurilor pentru pasageri și personal. Se stabilesc criterii tehnice precise pentru a evita deraiările, pentru a asigura integritatea căii și pentru a menține un nivel ridicat de protecție în exploatare.

În ceea ce privește fiabilitatea și disponibilitatea, proiectul impune standarde de calitate pentru toate componentele infrastructurii: terasamente, suprastructura căii, șinele și traversele, aparatele de cale, podurile, tunelurile și alte structuri de susținere. Se urmărește ca aceste elemente să reziste la sarcinile generate de traficul feroviar, să aibă durată de viață corespunzătoare și să poată fi întreținute în mod eficient pe termen lung.

Referitor la protecția mediului, proiectul prevede măsuri menite să reducă poluarea fonică, vibrațiile și alte efecte negative asupra mediului înconjurător. În plus, sunt avute în vedere și condițiile de muncă și siguranța personalului, prin stabilirea unor cerințe pentru facilități precum instalațiile de spălare a trenurilor, sistemele de alimentare cu apă și infrastructurile necesare pentru gestionarea deșeurilor.

Proiectul mai conține cerințe detaliate referitoare la geometria traseului (cum ar fi pantele, curbele și gabaritele), la parametrii de construcție și la modul în care aceste infrastructuri trebuie să fie proiectate pentru a permite compatibilitatea și interoperabilitatea cu trenurile care circulă pe rețelele feroviare europene. Sunt prevăzute și norme clare privind gabaritul de încărcare, limitele admise ale sarcinii pe osie sau pe metru liniar, precum și măsuri de siguranță la rulare pentru a preveni incidentele și pentru a proteja atât pasagerii, cât și personalul de exploatare.

Astfel, structura și conținutul specificației oferă un cadru unitar, care îmbină aspectele tehnice, constructive și operaționale cu cerințele de siguranță și protecție a mediului, asigurând că infrastructura feroviară evoluează coerent și compatibil internațional.

Actul este parte a unui ansamblu de specificații tehnice de interoperabilitate care privesc toate subsistemele feroviare. Regulamentul face legătura directă cu STI „Energie”, care stabilește cerințele pentru alimentarea electrică, cu STI „Control–Comandă și Semnalizare”, care reglementează compatibilitatea sistemelor de semnalizare și de gestionare a traficului, și cu STI „Material rulant”, care fixează caracteristicile tehnice ale trenurilor. Interoperabilitatea se realizează tocmai prin

coerența acestor reglementări, fiecare subsistem fiind proiectat să funcționeze împreună cu celelalte.

Regulamentul este corelat cu STI „Accesibilitatea persoanelor cu mobilitate redusă”, deoarece specificațiile referitoare la peroane și spațiile de acces trebuie să asigure condiții egale de utilizare a infrastructurii. În ansamblu, Regulamentul nr. 1299/2014 reprezintă componenta de bază a cadrului normativ european pentru infrastructura feroviară, asigurând continuitatea cu celelalte standarde și contribuind la crearea unui spațiu feroviar unic.

Parametrii tehnici stabiliți prin regulament acoperă elemente fundamentale ale infrastructurii, precum lungimea și înălțimea peroanelor, pantele maxime admise pe secțiunile de linie, razele minime de curbură, rezistența căii la sarcini dinamice și gabaritul de încărcare. Prin standardizarea acestor valori, se urmărește ca trenurile să poată circula pe întreaga rețea europeană fără adaptări tehnice suplimentare, iar infrastructura să asigure atât siguranța circulației, cât și eficiența operațională.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost analizate opțiuni alternative, deoarece Republica Moldova, în calitate de stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană, și-a asumat prin Acordul de Asociere RM-UE angajamente ferme de a alinia treptat legislația națională la cea europeană. Proiectul de act normativ constituie un pas esențial în acest proces, întrucât transpune prevederile Regulamentului (UE) nr. 1299/2014 al Comisiei din 18 noiembrie 2014 privind specificațiile tehnice de interoperabilitate aplicabile subsistemului „infrastructură” al sistemului feroviar al Uniunii Europene, vizând astfel un domeniu cheie pentru compatibilitatea dintre infrastructura feroviară națională și cea europeană. În aceste condiții, opțiunea de a nu promova acest act normativ nu a putut fi considerată realistă, deoarece ar genera întârzieri semnificative în procesul de armonizare a cerințelor tehnice și de siguranță. Mai mult, absența unor asemenea reglementări ar compromite obiectivul integrării rețelei feroviare a Republicii Moldova în spațiul feroviar european și ar afecta negativ accesul la piața unică europeană.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de act normativ nu are un impact semnificativ asupra sectorului public. Implementarea acestuia nu va afecta modul în care administrația publică își desfășoară activitatea, nici în ceea ce privește aplicarea politicilor publice, nici în ceea ce privește cadrul normativ existent sau cel propus. De asemenea, nu se preconizează că proiectul va duce la necesitatea unor reforme administrative sau restructurări instituționale, având în vedere că nu implică modificări structurale la nivelul instituțiilor sau al procedurilor administrative deja în vigoare.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Aplicarea prezentului proiect de ordin nu implică cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Acest act normativ va aduce rezultate pozitive pentru sectorul privat, deoarece va asigura interoperabilitatea cu rețeaua feroviară europeană, ceea ce va contribui la îmbunătățirea performanței și eficienței transportului feroviar național.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul proiect nu are impact asupra aspectului social.

Prelucrarea datelor cu caracter personal se va face strict prin asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, conform Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Prezentul proiect nu are impact asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

În perspectivă, proiectul va avea un efect pozitiv asupra mediului, contribuind la reducerea emisiilor de carbon și poluării atmosferice, eficientizării.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de ordin conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Potrivit clauzei de armonizare proiectul transpune parțial Regulamentul (UE) nr. 1299/2014 al Comisiei din 18 noiembrie 2014 privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul infrastructură al sistemului feroviar din Uniunea Europeană, CELEX: 32014R1299, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 356 din 12 decembrie 2014, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1694 al Comisiei din 10 august 2023.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezentul proiect respectă prevederile Constituției Republicii Moldova și ale cadrului normativ național în vigoare.

În acest moment, cadrul juridic primar aplicabil sectorului feroviar, în special Codul transportului feroviar, conține dispoziții generale privind specificațiile tehnice de interoperabilitate (STI). Acestea stabilesc cerințele esențiale și condițiile necesare pentru asigurarea interoperabilității sistemelor feroviare convenționale, reglementând fiecare subsistem sau componentă a unui subsistem.

Totodată, conform pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 725/2024 privind aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar, *până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, specificațiile tehnice de interoperabilitate sunt aprobate de către autoritatea centrală de specialitate în domeniul transportului feroviar, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 privind actele normative.*

În prezent, reglementările privind specificațiile tehnice de interoperabilitate au un caracter general, însă, odată cu transpunerea Regulamentului (UE) nr. 1299/2014 al Comisiei din 18 noiembrie 2014 referitor la specificația tehnică de interoperabilitate aplicabilă subsistemului „infrastructură” al sistemului feroviar din Uniunea Europeană, va fi adoptat un Ordin al viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale, prin care se va aproba Regulamentul corespunzător pentru acest subsistem.

Gradul de compatibilitate dintre prezentul proiect și actul legislativ al Uniunii Europene este detaliat în tabelul de concordanță, elaborat conform Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu cea a Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind consultarea publică a proiectului a fost plasat și poate fi accesat pe portalul [particip.gov.md](https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14880):

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14880

Totodată, proiectul actului normativ a fost supus consultărilor publice și avizărilor de către entitățile publice de resort, inclusiv cele implicate în procesul de implementare a proiectului, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Astfel, în cadrul procesului de consultare/avizare, au fost vizate următoarele instituții:

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Agenția Feroviară;
- Î.S. “Calea Ferată din Moldova”;
- Centrul de Armonizare a Legislației.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „infrastructură” al sistemului feroviar, definitivat în urma procesului de avizare, va fi supus expertizei juridice conform prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele acestuia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Expertizarea proiectului va fi efectuată de către Ministerul Justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul respectă prevederile Constituției Republicii Moldova, tratatele internaționale în vigoare și angajamentele asumate de statul nostru la nivel regional și internațional, fiind, totodată, aliniat legislației Uniunii Europene. Implementarea acestuia nu implică modificarea cadrului normativ existent, adoptarea unor noi acte legislative sau elaborarea unor planuri de acțiune suplimentare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
--

Pentru a asigura conformitatea cu prevederile actului normativ, întreprinderile feroviare au obligația de a implementa un sistem de management al siguranței și de a respecta cerințele stabilite prin specificațiile tehnice de interoperabilitate, normele de siguranță și alte reglementări aplicabile. Aceste măsuri sunt esențiale pentru gestionarea riscurilor și desfășurarea în condiții de siguranță a operațiunilor de transport feroviar.
--

Secretar general

Angela ȚURCANU